

VESPERDIENST 13 OKTOBER 2024 (WIM HOLLART)

GENESIS 32 : 23-33

Gemeente,

Soms kun je op een punt in je leven aankomen dat je aan alles voelt: zó gaat het niet langer, zó kan ik niet verder. Een signaal dat je misschien al weet ik hoe vaak hebt weggedrukt. Kom op, niet aan denken, verder, verder, verder. Stel je voor dat je echt schoon schip zou gaan maken. Stel je voor dat je dat oude levenshuis, waarvan je al jaren weet hoe bouwvallig het is, echt zou moeten gaan herbouwen. Stel je voor dat je echt alleen op de oever van je oude leven achterblijft, om het gevecht eindelijk aan te gaan. Je moet er niet aan denken. Maar tegelijk kun je er niet langer omheen, en weet je één ding nu heel zeker: op de oude voet, op deze oude weg kan ik niet meer voort.

Jakob gaat het gevecht aan. “En een man vocht met hem, totdat de dag aanbrak.” Nacht is het. De donkere, zwarte nacht van de ziel. En Jakob vecht voor zijn leven. Hij vecht voor zichzelf en tegelijk met en tegen zichzelf. Wie is die onbekende, met wie Jakob vecht? De bijbelverteller laat het in het midden. Is het Jakobs eigen schaduw? De verpersoonlijking van zijn angst voor Esau? Of is het een engel? Een afgezant van God zelf? Misschien is het wel niet óf-óf. Misschien is het én-én. Jakob vecht met zichzelf en met God. Hij vecht met zijn oude om zijn nieuwe zelf. Hij vecht zich met God en zichzelf in het reine. Soms vertellen mensen iets over een onzichtbare metgezel, die ze hun beschermengel noemen. In hun geheugen staat zo'n ervaring geëitst: ‘Als ik toen en daar niet beschermd was ....’ Misschien, denk ik wel eens, is je beschermengel tegelijk ook je vechteling.

Die je niet weg laat komen met wat je wegstopt. Die je uitdaagt, en dwingt, om het gevecht daarover (eindelijk) aan te gaan.

Zo maakt dat nachtelijk gevecht Jakob in alle scherpte duidelijk: op de oude voet kan ik niet verder. Het nieuwe begin waar ik zo vurig naar verlang, dat kan ik zelf niet maken. De zegen over mijn leven kan ik niet kopen. Dat nieuwe begin, een gezegend leven, kan ik alleen maar met lege handen ontvangen. En Jakob roept het uit, tegen zijn vechteling die hem in de houdgreep heeft: “Ik laat u niet gaan, tenzij gij mij zegent.” En gezegend wordt hij. Daar, in diezelfde nacht en op diezelfde plek waar hij gevochten heeft.

Jakob krijgt een nieuwe naam, Israël. En daarmee een nieuwe identiteit. “Want gevochten heb je”, zegt de Onbekende, “met mensen en met God.” Nu pas kan Jakob verder. Nu pas kan hij de oversteek maken, de bladzijde a.h.w. omslaan, aan een nieuw levenshoofdstuk beginnen.

De bladzijde omslaan, aan een nieuw levenshoofdstuk beginnen: Daarin zit denk ik ook het verband met het gedicht dat wij vanavond lezen: De moerbeitoppen ruischten. Een gedicht van de 19^e eeuwse dichter Nicolaas Beets. Die bekend is om zijn humoristische boek de Camera Obscura, waarin hij de wat kneuterige burgerlijkheid van het midden van de 19^e eeuw op de korrel nam. Van diezelfde hand stamt dit fijnzinnige, diep-gelovige, mystieke gedichtje.

Avond.....Alle lawaai om je heen is even stilgevallen. Geen gejacht om je heen, geen beroep op je inzet en je aandacht. Gewoon stilte, rust. Dan dringen ze vervolgens bij je binnen: de geluiden van diezelfde stilte. De late roep van een vogel, het verre gedruis van de zee, het ruisen van de bomen. De rust neemt bezit van je eigen wezen. “God komt voorbij”. Een bijzonder moment. Vluchtig en toch heel concreet. Wij kennen wel die momenten van bezinning en ontroering.

Even één zijn met de natuur in een vakantie in de bergen, een moment vrij na de hectiek van een drukke dag. God komt voorbij. Maar dan het wonder: Hij toeft, Hij blijft nabij; Hij deelt je gedachten aan een leed dat je die dag gedeeld hebt met anderen of dat je zelf hebt doorstaan.

De spijt om je onvolkomenheden, je onmacht om te helpen. “Hij weet” en dat weet jij. ...

Het eeuwige vragen naar het waarom valt even stil. Het is als een hand die je wroetende gedachten wegstrijkt, je angst. Ik sta er niet meer alleen voor, ik heb er nooit alleen voor gestaan. In die grote

troost slaap je in en is er in de ochtend een blij ontwaken, een weten dat Hij er is. Wat is in dit leven belangrijk en wat niet ? Destijds voor Jakob, op dit bijzondere moment voor jezelf. Dat moment van verstilling blijft bij je en vanuit die gedachte mag je leven, elke dag opnieuw.
AMEN.

Bijbellezing : Genesis 32 : 23 – 33.

Gedicht :

De moerbeitoppen ruischten.

De moerbeitoppen ruischten,
God ging voorbij;
Neen, niet voorbij, hij toefde;
Hij wist wat ik behoefde,
En sprak tot mij;

Sprak tot mij in den stillen,
Den stillen nacht;
Gedachten, die mij kwelden,
Vervolgden en ontstelden,
Verdreef hij zacht.

Hij liet zijn vrede dalen
Op ziel en zin;
'k Voelde in zijn vaderarmen
Mij koestren en beschermen,
En sluimerde in.

Den morgen, die mij wekte
Begroette ik blij.
Ik had zoo zacht geslapen,
En Gij, mijn Schild en Wapen,
Waart nog nabij.

Nicolaas Beets, 1814-1903)
Uit : *Wierookgranen*.